

Буга Володимир Васильович

*доцент кафедри юридичних дисциплін факультету №2 Донецького
юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З ЄС В СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Актуальним у сьогоднішній залишається питання посилення відносин між країнами ЄС та Україною, що стосується й сфери здійснення судочинства. Реформування судової системи в Україні триває, але все ж таки спостерігається й багато нагальних проблем, які стосуються здійснення правосуддя у цивільних справах. Такі проблеми пов'язані з посиленням відносин з іншими країнами, це й відносини у сфері договірних відносин, туризму, трудових відносин тощо.

Реформи в сфері судочинства – складне та відповідальне завдання. Його виконання вимагає комплексного підходу, починаючи із впровадження конституційних засад, які визначають нормотворчу діяльність у сфері судочинства та здійснення правосуддя. Тож знання та розумне застосування міжнародних стандартів у цій сфері законотворчої роботи — це перший крок. Але не єдиний, адже сам по собі факт наявності в національному законодавстві прогресивних демократичних норм ще не означає їх ефективне впровадження на практиці. Закон загалом повинен бути не декларативним, а дієвим у реалізації. Тому розуміння глибинної суті тих чи інших міжнародних стандартів у сфері судочинства та добровільне, без примусу, слідування передбаченим ними правилам для влади, суспільства загалом та окремих індивідів зокрема, — шлях до утвердження в Україні верховенства права [1, с.10].

На теперішній час вдалося досягти чимало у судовій реформі:

1. Рада з питань судової реформи розробила та затвердила Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2014-2020 рр., а також детальний план дій щодо реалізації її положень.

2. Прийнятий закон України «Про забезпечення права на справедливий суд», який передбачає механізм очищення суддівського корпусу, інститут суддівського досьє, прозорі правила формування Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, удосконалює процес добору суддів, відновлює роль Верховного Суду як найвищого судового органу в системі судів.

3. Розроблено проекти змін до Цивільного, Господарського процесуальних кодексів та Кодексу адміністративного судочинства України.

4. Проведено реформування системи виконання судових рішень.

5. Прийнято Закон України «Про судоустрій і статус суддів», який вступив у дію одночасно зі змінами до Конституції у частині правосуддя.

6. Передбачено створення нового Верховного Суду.

7. Передбачений перехід до 3-ланкової судової системи.

8. Створено Вищу раду правосуддя [2].

Але залишається ще багато проблем, що пов'язані саме з співробітництвом у цивільних справах.

Традиційно судове співробітництво у цивільних справах регулювалося угодами між державами-членами і третіми країнами. Проте наразі виключна компетенція укладати міжнародні угоди з третіми країнами з питань, що здатні впливати на правила, встановлені Регламентом № 44/2001 від 22 грудня 2000 р. про юрисдикцію, визнання та виконання судових рішень у цивільних і господарських справах [3], належить Союзу. Одночасно з цим Регламент Ради № 664/2009 від 7 липня 2009 р. Щодо встановлення порядку переговорів і укладення угод між державами-членами та третіми країнами, що стосуються юрисдикції, визнання і виконання судових рішень у шлюбно-сімейних справах, справах щодо відповідальності батьків і справах, що відносяться до аліментних зобов'язань, і права, що застосовується до справ, пов'язаних з аліментними

зобов'язаннями [4], передбачає певну процедуру укладання договору між окремими державами-членами ЄС та третіми країнами, зокрема де Співтовариство не виявило наміру здійснювати свою зовнішню компетенцію укласти договір. Хоча ця процедура й повинна розглядатись як винятковий захід, у строго встановлених межах і часових рамках, вона дає можливість окремим державам-членам реалізувати свої специфічні потреби у відносинах з третьою країною [5].

Для України це потенційна можливість врегулювати відносини з державами-членами ЄС, в яких не застосовуються дві конвенції укладені в рамках Гаазької конференції, до яких приєдналася Україна (Конвенція від 2 жовтня 1973 р. про визнання і приведення у виконання рішень, що стосуються аліментних зобов'язань, що не діє у Австрії, Болгарії, Хорватії, Кіпрі, Угорщині, Ірландії, Латвії, Мальті, Румунії, Словенії, та Конвенція від 19 жовтня 1996 р. про юрисдикцію, право, що застосовується, визнання, виконання і співпрацю у відношенні батьківської відповідальності та заходів щодо захисту дітей) та тими державами-членами, в яких ці конвенції були підписані, проте й досі не ратифіковані (Бельгія не ратифікувала обидві конвенції, Італія – Конвенцію 1996 р.) [5].

Отже, слід зазначити, попри проведені реформи у сфері правосуддя, залишаються поза увагою ще дуже багато питань. Найважливішим завданням у здійсненні реформ у сфері цивільного судочинства повинна стати мета досягнення принципу верховенства права, що, перш за все, можливо за умов відходу від старої правової системи та наближення України до законодавства країн ЄС та системи загального права, з наданням більшої автономії при вирішенні цивільних справ суддям при прийнятті судових рішень.

Література

1. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства, Київ, 2015. 708 с.

2. Мігдаль О. Україна – ЄС: підсумки асоціації. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/mizhnarodne-pravo-investiciyi/ukrayina--es-pidsumki-asociaciyi.html>

3. Summary of Opinion 1/03 of 7 February 2006 on the competence of the Community to conclude the new Lugano Convention on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters. Legal Service of the European Commission. April 2006.

4. Council Regulation (EC) No 664/2009 of 7 July 2009 establishing a procedure for the negotiation and conclusion of agreements between Member States and third countries on particular matters concerning the law applicable to contractual and non-contractual obligations. Official Journal L 200 of 31.07.2009.

5. Пухаленко В.П. Правові основи співробітництва європейського союзу та України з питань цивільного правосуддя. URL: plaw.nlu.edu.ua/article/download/52446/48469.

Буга Ганна Сергіївна

доцент кафедри юридичних дисциплін факультету №2 Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

ОБОВ'ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАСНИКІВ НАЗЕМНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В КРАЇНАХ ЄС

У більшості країн світу страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів є обов'язковим [1, с. 176]. Тобто питання про страхування транспортних засобів є дуже актуальним у наш час. З кожним роком даному питанню присвячується все більше і більше уваги, посилюється контроль та запобігання ризиків, які можуть виникнути у процесі експлуатації автомобіля [2]. Отже, у зв'язку з цим, необхідно відмітити, що дана проблема кожного року набуває все більшої та більшої актуальності.

В сучасних умовах господарювання, страхування відповідальності займає особливе місце в системі страхових відносин. Це пояснюється